

(הר אפרים, ע"פ ר"ש סיריליאו), ויש שביאר, שהמצורע שנטהר כשחוזר לפניו אסור לו להכניס עמו את המאכלים שנגע בהם בימי טומאתו, והם 'משתלחין' - נשארים משולחים חוץ לשלש מחנות, אבל מה שנטמא כשהיה בפנים אין חיוב להוציא אותו, ולכן מה שנטמא בפנים בולד הטומאה יכול לשרופו בפנים (רבינו משולם, ע"פ הג"ל בגמ' שלפנינו), ובהגהות הגר"א גרס 'מֵאֲכָלוּ וּמִשְׁקוּ שֶׁל מְצוֹרֵעַ אֵין מְבִיאִין לְשֵׁלשׁ מַחְנוֹת', והיינו שאין אסור אלא להביאם לתוך המחנה, אבל לא מצאנו באוכלים דין שילוח (הגהות הגר"א ותקלן חדתין).

מִשְׁנֵה. אֵיבְרֵי הַתְּמִיד נִתְּנִין מְחֻצֵי כֶּכֶשׁ, ולא היו הכהנים מעלים את האברים ישר על גבי המזבח בפעם אחת (קרבן העדה ותקלן חדתין), שתיקנו חכמים שתתיקם העבודה על ידי עוד כהנים, ש'ברוב עם הדרת מלך' (ריטב"א יומא כ, א), ויש שכתב, שדרשו לדין זה מהכתוב (ויקרא א, יג) 'והקריב הכהן את הכל והקטיר המזבחה', ולא כתב והקריב הכהן את הכל המזבחה, משמע שיש כאן חלוקה קודם הקרבה, ואחר כך הקטרה, ודרשו חכמים שקודם מקריבו לכבש ואחר כך מעלה על המזבח (קרבן אהרן תורת כהנים ז, ה, וראה תוס' ב"ב ס, ב, שכתב דרשות של תורת כהנים הם אסמכתא).

וּלְמִטָּה, כדי שהכהן השני המעלה על גבי המזבח תהיה ניכרת הולכתו, שאם יהיה אפשר לתת אותם גם בחצי העליון, יבוא להניחם גם סמוך למזבח, ואז לא יהיה היכר להולכה של הכהן השני, (מפרש תמיד לא, ב, וראה רא"ש שם), ויש שכתב, שאם מניחו מחצי הכבש ולמעלה הרי זה נחשב כאילו כבר הקטירו על גבי המזבח, ולכן הניחו מחצי הכבש ולמעלה כדי שיבוא כהן אחר ויזכה בהקטרה (מנחת אברהם זבחים פג, ב, ע"פ הגר"ז).

בַּמְעֲרָב, כיון שאת האברים היו הכהנים מעלים בצד מזרח של הכבש שהוא הצד הסמוך יותר למערבה, על כן היו מניחים את האברים בצד מערב כדי שלא יפריעו האברים את הליכתם (מפרש תמיד שם), ויש שפירש, מפני חשיבותו של צד מערב, שהוא יותר 'לפני ה', שקודש הקדשים במערב (ראב"ד שם). ויש גורסים 'במזרח' (רש"י סוכה נד, ב, וכן גירסת הגמ' שלפנינו בסוכה שם, וראה תוס' שם שאין זו גירסת מנחה, וראה בחסדי דוד תוספתא שקלים ג, ג, שזה תלוי במחלוקת התנאים שם).

שֶׁל מוֹסְפִין נִתְּנִין מְחֻצֵי כֶּכֶשׁ וּלְמִטָּה בַּמְזֻרָה, ולא היו מניחים אותם ביחד עם של תמיד, כדי שיהיה היכר איזה אברים הם של התמיד ואיזה של המוסף (ריב"ף), שצריכים להקטיר קודם את אברי התמיד שהם קודמים למוסף [כמבואר במשנה (זבחים פט, א)] [רש"י סוכה נד, ב]. ויש גורסים 'במערב' (רש"י שם לפי גירסתו למעלה), שבימים שיש בהם מוסף היו שמים את התמיד במזרח, ואת המוספין שהם חשובים יותר שמים בצד מערב שהוא הצד החשוב יותר (רע"ב תמיד ד, ג).

אֶבֶל מַעֲשֵׂר דָּגָן וְכוּ' נִתְּנִין בֵּין כַּפְּנֵי הַבַּיִת וּבֵין שְׁלֹא כַּפְּנֵי הַבַּיִת, שחייבים בתרומות ומעשרות, שקדושת הארץ לא בטלה (רא"ש; קרבן העדה; תקלן חדתין, וכדעת רבנן יבמות פב, ב), וחייבים מן התורה (ראב"ד תרומות א, כו, וכדעת רבי יוחנן בגמ' שם פא, ב), ויש שכתב שאין חיובם אלא מדרבנן, שלא חייבה תורה בתרומות ומעשרות אלא אם כן כל ישראל נמצאים בארץ ישראל (רמב"ם שם). ויש שביאר שכוונת המשנה למעשר שני, שאף בזמן הזה חייב להעלות את הפירות לירושלים (ריב"ף, ע"פ דעת רבי אליעזר ביצה ה, א, ודלא כדעת רבי ישמעאל תמורה כא, א).

מִשְׁנֵה. רְבִי עֲקִיבָא אָמַר מְקוֹם טוּמְאָתוֹ שָׁם שְׂרִיפְתּוֹ, בין שנטמא באב הטומאה בין שנטמא בולד הטומאה (ריב"ף), שיש לדון על בשר שנטמא משני צדדים, מצד כבוד בשר הקודש ומצד כבוד המקדש, שמצד כבוד בשר הקודש כבודו שישרף בפנים, ומצד כבוד המקדש, אין זה מכבודו שייבאו לתוכו דבר טמא, ועל כן עשו חכמים פשרה ביניהם, שאם נטמא בחוץ שישרף בחוץ, שאין זה מכבוד המקדש להביאו בפנים, ואם נטמא בפנים ישרף בפנים, שכיון שנטמא בפנים יש בכך פחות פגם בכבוד המקדש, ומתקיים כבוד בשר הקודש (רבינו משולם), ויש שפירש שהוא מדין תורה, שלדעת רבי עקיבא מה שדרשו מהפסוק (ויקרא ו, כג) 'בְּקֹדֶשׁ וְגו' באש תשרף', שקדשים שנטמאו שורפים אותם 'בְּקֹדֶשׁ' [כמבואר בגמ' בפסחים (נד, א)], היינו דוקא באופן המבואר בפסוק שם שפסולו היה בקודש, ואז דינו להישרף דוקא בקודש, אבל אם לא היה פסולו בקודש אין דינו להישרף בקודש (ר"ש סיריליאו), ומה ששורפו בחוץ הוא מסברא, שאין להכניס לעזרה קדשים טמאים (הר אפרים). ובמקום שנטמא בפנים והוציא אותו לחוץ שלא כדין, לפי הביאור הראשון יש מקום לומר שבמקרה כזה שריפתו בחוץ, שאין לנו לעשות מעשה ולהכניסו בפנים, אבל לפי הביאור השני שמדאורייתא דינו להישרף בפנים, צריך להחזירו לעזרה ולשרוף אותו כדינו (גבורת יצחק).

גְּמָרָא. בַּר קַפְרָא אָמַר אַב הַטוּמְאָה דְּבַר תּוֹרָה וְלֹד הַטוּמְאָה מִדְּבָרֵיהֶם, רְבִי יוֹחֲנָן אָמַר בֵּין זֶה בֵּין זֶה דְּבַר תּוֹרָה, לבר קפרא ולד הטומאה מדובר בכלים שנטמאו ממשקים שנטמאו בולד הטומאה, שגזרו חכמים שיחזור להיות דינם כאב הטומאה, גזירה אטו משקה הזב והזבה שנטמאים באב הטומאה, ואילו לרבי יוחנן מדובר על כלים שנטמאו מחמת משקה זב וזבה ממש שהם אב הטומאה, וטומאתם מדין תורה (תקלן חדתין), ויש שפירש בדעת בר קפרא, שסובר שכמו שבחולין אין אוכל מטמא אוכל כלל, כמו כן בקדשים אין אוכל מטמא כיצא בו [וכדעת רבינא בגמ' פסחים (יד, א)], ולא שייך באוכלים טומאה מדאורייתא אלא אם כן נטמאו מאב הטומאה, ואם כן מצוי הרבה קדשים שנטמאים בולד הטומאה ואינם טמאים אלא מדרבנן, ורבי יוחנן סובר [כדעת אב"י ורבא שם] שמה שאין אוכל מטמא אוכל רק בחולין, אבל בקדשים אוכל מטמא כיצא בו, וממילא מצוי אוכלים ולד הטומאה שנטמאים מהתורה (ר"ש סיריליאו).

זֶה זֶה לֹא דְּבַר תּוֹרָה הוּא, ולדעת רבי יוחנן שטומאת שניהם דבר תורה, עדיין חלוקים הם בדינם, שאב הטומאה מטמא אוכלים חולין מדאורייתא, וולד הטומאה אינו מטמא אוכלים חולין מדאורייתא, ולכן כיון שהוא אב הטומאה יותר החמירו בו להישרף בחוץ (ר"ש סיריליאו, ע"פ דבריו למעלה).

בְּגִין דְּרַבִּי שְׁמַעוֹן אָמַר מֵאֲכָלוּ וּמִשְׁקוּ שֶׁל מְצוֹרֵעַ מִשְׁתַּלְחִין חוּץ לְשֵׁלשׁ מַחְנוֹת, ונלמד מהפסוק (ויקרא יג, מו) 'מחוץ למחנה מושבו', שגם אוכלים ומשקים שלו משתלחים חוץ למחנה, שבכלל 'מושבו' הם כל צרכיו [וכמו שמצאנו לענין עירוב, שמקום מושבו של האדם נקבע לפי מאכלו], וגזרו חכמים שכל דבר שנטמא בחוץ אסור להכניסו בפנים, שלא יבואו לטעות ולהתיר גם במאכלו של המצורע, אבל מה שנטמא בפנים לא ראו טעם לגזור שצריך שישתלח לחוץ, שאין מצוי שיהיה מאכלו של המצורע בתוך העזרה, אמנם מה שנטמא באב הטומאה בכל מקרה שורפו בחוץ, שאין להשהותו בעזרה מחמת חומר טומאתו